

ODNOS UČENIKA OSMIH RAZREDA OSNOVNIH ŠKOLA U ZAGREBU PREMA SREDSTVIMA OVISNOSTI: ISTRAŽIVANJE S POMOĆU UPITNIKA

OLIVER KOZUMPLIK, TONKA ČAVLEK, VLADO JUKIĆ, VLAŠTA MANDAC¹, VESNA JUHOVIĆ-MARKUS¹ i KREŠIMIR GRŠIĆ²

Služba integralne medicine, Psihijatrijska bolnica Vrapče, Služba školske medicine Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba¹ i Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu², Zagreb, Hrvatska

Istraživanje odnosa učenika osmih razreda osnovnih škola prema sredstvima ovisnosti (cigarete, alkohol, droge) provedeno je u Zagrebu tijekom 1998-99. Istraživan je i odnos između problema u obitelji i ovisničkog ponašanja, te utjecaj oba navedena čimbenika na učenje i koncentraciju ispitanika. Podaci su dobiveni upitnikom koji je ispunilo 582 učenika (297 muških i 285 ženskih). Istraživanje je bilo anonimno. Prema odgovorima, 59,1% učenika nikad nije konzumiralo sredstva ovisnosti, 23% je eksperimentiralo, dok ih je 17,9% uzimalo povremeno ili stalno. Učestalost konzumiranja bila je: pušenje 15,5% alkohol 3,3% i droge 2,6%. Muški su značajno češće pušili i konzumirali alkohol. Ženske su neznatno češće konzumirale droge. Najčešće je bilo pušenje, zatim pušenje i konzumiranje alkohola, pušenje i konzumiranje droga i kombinirano konzumiranje svih navedenih oblika ovisnosti. Ispitanici s problemima u obitelji, kao i oni u čijim obiteljima je alkohol prekomjerno konzumiran, pokazali su značajno veću sklonost konzumiranju alkohola i droga. Ispitanici koji su imali probleme u obitelji imali su značajno češće probleme s učenjem i koncentracijom, kao i učenici koji su pušili i konzumirali droge. S obzirom da je nađena povezanost između problema u obitelji i ovisničkog ponašanja učenika, potrebno je uključiti obitelji u Program specifičnih i preventivnih mjera zdravstvene zaštite djece i mladeži.

Ključne riječi: mladi adolescent, ovisnosti – pušenje, pijenje alkohola, konzumiranje droga

Adresa autora: Oliver Kozumplik
Psihijatrijska bolnica Vrapče
Bolnička 32
10 000 Zagreb, Hrvatska
Tel: 01 24 22 308; e-mail: okozumplik@hotmail.com

UVOD

U Hrvatskoj, traumatiziranoj ratnim strahotama i tranzicijskim promjenama, ovisničko ponašanje – pušenje, pijenje alkohola, te uživanje droga u stalnom je porastu¹. Radi težnje za očuvanjem i unapređenjem zdravlja mladih, Vlada Republike Hrvatske odlučila se za poseban i sveobuhvatan pristup problemu ovisnosti prihvaćanjem »Nacionalnog programa (strategije) suzbijanja zlorabe droga u RH«^{2,3}. Na isti program bilo je, međutim, primjedi⁴. U svrhu promicanja i prevencije zdravlja mladih u okviru Školskog preventivnog programa (ŠPP)

u Zagrebu⁵, uključeni su i liječnici školske medicine iz Službe školske medicine pri zavodima za javno zdravstvo (ZZJZ). Oni svojom nadležnošću pokrivaju sve osnovne i srednje škole u Hrvatskoj provodeći Program specifičnih i preventivnih mjera zdravstvene zaštite djece i mladeži⁶ 1999. godine u Zagrebu su proveli anketu o pojavnosti sredstava ovisnosti među učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola (M. Ivanković, neobjavljeni podaci). Nađeno je da učestalost ovisničkog ponašanja među tim učenicima nije bila jednaka na području cijelog Zagreba. Prema rezultatima istraživanja srednjoškolske populacije na području Zagreba provede-

